

BORGARTING LAGMANNSRETT

Dok 2

Justis- og beredskapsdepartementet
Sivilavdelingen
Postboks 8005 Dep
0030 Oslo

Deres referanse

10/10885 EDE

Vår referanse

12-174726ADM-BORG/BORG

Dato

31.01.2013

Høring om rapport om etterkontroll av Kommisjonen for gjenopptakelse av straffesaker

Det vises til departementets høringsbrev av 22. oktober 2012 med høringsfrist 1. februar 2013. Borgarting lagmannsrett begrenser sin høringsuttalelse til de spørsmål som gjelder forholdet mellom kommisjonen og domstolene.

Domstolskontroll med kommisjonens avgjørelser, utkastet § 395 fjerde ledd

Borgarting lagmannsrett er enig med arbeidsgruppen i at både prinsipielt og praktisk er det å foretrekke at domstolskontrollen skjer ved sivilt søksmål om gyldigheten av kommisjonens vedtak fremfor et ankesystem etter straffeprosessloven.

Derimot er Borgarting lagmannsrett ikke enig i forslaget om at slike søksmål skal reises for lagmannsretten som første instans. Etter vårt syn ivaretas rettssikkerheten best i det ordinære domstolssystem hvor sakene starter i tingretten med adgang til å anke tingrettens dom til lagmannsretten og i en viss grad også med ankeadgang videre til Høyesterett. Å fravike denne normalordningen krever tungtveiende hensyn og en god begrunnelse. Lagmannsretten finner arbeidsgruppens begrunnelse (på side 101 i rapporten) tynn og lite overbevisende. Gruppen peker på to momenter: for det første at "en enslig tingrettsdommer" vanskelig vil ha forutsetninger for å overprøve kommisjonens vurdering, og for det andre at lagmannsretten allerede er førsteinstans for søksmål om Trygderettens avgjørelser. Til det første bemerkes at Borgarting lagmannsrett ikke kan se at søksmål om kommisjonens avgjørelser er mindre egnet eller vanskeligere enn mange av de sakene tingrettene allerede har. Til det andre bemerkes at det nok er høyst diskutabelt om det var et vellykket grep å gjøre lagmannsretten til første instans ved søksmål om Trygderettens avgjørelser. Og uansett er det forhold at lagmannsretten allerede er første instans for én sakstype ikke i seg selv noe godt argument for å gjøre lagmannsretten til første instans i flere sakstyper.

Etter dette er Borgarting lagmannsretts oppfatning at søksmål om kommisjonens avgjørelser bør reises for tingretten.

Postadresse
Postboks 8017 Dep, 0030 Oslo

Sentralbord
21 55 80 00

Saksbehandler
Marianne Bakkeløkken

Bankgiro

Organisasjonsnummer

Kontoradresse
Borgarting lagmannsretts Hus
Keyzers gate 13, Oslo

Telefaks
21 55 80 38

Telefon
21 55 80 01

Ekspedisjonstid
0800-1545 (1500)

Internett/E-post
<http://domstol.no/borgarting>

borgadm@domstol.no

Borgarting lagmannsrett er enig med arbeidsgruppen i at domstolenes prøvingsrett bør være begrenset til å gjelde kommisjonens generelle lovtolkning og alvorlige saksbehandlingsfeil (åpenbare feil og brudd på grunnleggende sakbehandlingsregler). Det vises til arbeidsgruppens rapport side 102 og storkammeravgjørelsen i Rt 2012 side 519. Det følger av utgangspunktet om kommisjonens uavhengighet og at formålet med å opprette kommisjonen var å flytte avgjørelsene ut av domstolene, at det ikke bør åpnes for omkamp om kommisjonens bevisbedømmelse eller konkrete subsumsjon gjennom domstolskontrollen.

Borgarting lagmannsrett tilrår imidlertid at disse begrensningene i prøvingsretten tas inn i selve lovteksten. Det er ut fra et informasjonshensyn lite tilfredsstillende og kan virke direkte misvisende at lovutkastet nøyer seg med å angi at "*[g]yldigheten av kommisjonens avgjørelser kan likevel prøves av domstolene etter reglene i tvisteloven*" når meningen er at prøvingsretten skal være vesentlig mer begrenset enn den som ellers gjelder ved domstolskontroll av forvaltningsvedtak.

Borgarting lagmannsrett er videre enig med arbeidsgruppen i at de hensyn som begrunner begrensningene i prøvingskompetansen først og fremst gjelder gjenåpningsbegjæringer begrunnet i straffeprosessloven § 391 nr. 3 og § 392 annet ledd samt § 390 og 391 nr. 1. Avgjørelser om gjenåpning etter straffeprosessloven § 392 første ledd og § 391 nr. 2 bør derimot domstolene kunne prøve fullt ut.

Borgarting lagmannsrett har forstått arbeidsgruppen slik at i den grad det er adgang til å reise søksmål om kommisjonens avgjørelser under saksbehandlingen, (se for eksempel forslaget på side 78 i rapporten om fastsettelsen av godtgjørelse til forsvarer og bistandsadvokat (opphevelse av andre punktum i straffeprosessloven § 397 annet ledd) og generelt i rapporten punkt 3.3.3.2 på side 96-97) vil det gjelde begrensninger i prøvingsretten.

Habilitet, utkastet § 396 tredje ledd

Arbeidsgruppen foreslår at kommisjonen selv skal avgjøre sin habilitet, men ha adgang til å forelegge spørsmålet for Borgarting lagmannsrett.

Borgarting lagmannsrett er ikke enig i at kommisjonen skal ha adgang til å forelegge habilitetsspørsmålet for Borgarting lagmannsrett. Også ved avgjørelser under saksbehandlingen må utgangspunktet være at hvis et organ skal ha bistand fra domstolene, bør henvendelsen rettes til den ordinære førstinstansen, dvs. tingretten.

Nektelse av dokumentinnsyn, utkastet § 398 fjerde ledd

Utkastet til nytt fjerde ledd i straffeprosessloven § 398 er nær beslektet med straffeprosessloven § 242a første ledd bokstav a. Utkastet gir kommisjonen hjemmel for å nekte domfelte og hans forsvarer dokumentinnsyn når dette er strengt nødvendig for å unngå fare for en alvorlig forbrytelse mot noens liv, helse eller frihet. Arbeidsgruppen foreslår at slike avgjørelser skal kunne ankes til Borgarting lagmannsrett etter reglene for anke over kjennelser og beslutninger.

Borgarting lagmannsrett er ikke enig i dette forslaget. Vi fastholder vårt prinsipielle standpunkt om at saker for domstolene bør begynne i tingretten og tilrår at bestemmelsen omformuleres etter mønster av straffeprosessloven § 208 første ledd slik at parten gis en rett

til (gjærne innen en frist som kan tilsvare ankefristen) å kreve at kommisjonen bringer spørsmålet inn for retten (dvs. tingretten) til avgjørelse. Tingrettens kjennelse kan da på vanlig måte ankes til lagmannsretten.

Borgarting lagmannsrett er kjent med at lagmannsretten allerede slik loven nå lyder, er førsteinstans etter straffeprosessloven § 398a annet ledd siste punktum ved pålegg fra kommisjonen om å forklare seg om noe som er underlagt lovbestemt taushetsplikt etter straffeprosessloven § 118. Vi tilrår at også denne bestemmelsen endres som angitt ovenfor, slik at tingretten blir første instans ved domstolsbehandlingen.

Med hilsen

Ola Dahl
førstelagmann

Erik Melander
lagmann

Hans-Petter Jahre
lagdommer

